

ἩΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ἐνάτος

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ
1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίου.— Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

2 Μαρτίου 1880

Σφραγὶς
ΔΗΜΟΓΕΡΟΝΤΕΙΟΥ ΠΑΤΜΟΥ

Κατὰ τὸν Φεβρουάριον μῆνα τοῦ 1830 ἔτους ἡ νῆ-
σος Πάτμος ἀπετέλει μέρος τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος.
Ἀπεκόπη δὲ ἀπὸ τὴν ὀλομέλειαν συνεπέφ τῆς ὀρθο-
σίας ἦν, διὰ τῶν ἐν Λονδίῳ πρωτοκόλλων (3 Φεβρ.
1830, ἀριθ. 23, 24 καὶ 25, — 20 Φεβρουαρίου 1830,
ἀριθ. 26, — 26 Φεβρ. 1830, ἀριθ. 27, — 6 Ἀπριλίου
1830, ἀριθ. 28, — καὶ 14 Μαΐου 1830, ἀριθ. 29),
διέγραψαν αἱ τρεῖς σύμμαχοι Δυνάμεις: ὀρθοσίας, δυ-
νάμει τῆς ὁποίας ἐκ μὲν τῶν Ἀνατολικῶν
Σποράδων ἀπεκόπησαν πρὸς τῇ Πάτμῳ καὶ ἡ
Σάμος, ἡ Κάλυμνος, ἡ Λέρος, ἡ Ἰκαρία, καὶ τὰ ταύ-
ταις παρακείμενα νησιδία ἐκ δὲ τῶν Νοτίων
Κυκλάδων, ἡ Ἀστυκαλαία, ἡ Κάστος, ἡ Κάρπα-
θος, καὶ τὰ ταύταις παρακείμενα νησιδία.

Τῇ 20 Φεβρουαρίου 1880. Α. Ζ. ΜΑΜΟΥΚΑΣ

Ἀναμνήσεις ἐκ τοῦ βίου τοῦ

ΛΕΩΝΙΔΑ ΠΑΛΑΣΚΑ

ἀποθανόντος τῇ 26[14] Ἰανουαρίου 1880.

Ἀξιότιμε κύριε Συντάκτα,

Λημβάνων ἀφορμὴν ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ πο-
λυθρηνήτου Α. Παλάσκα, ἀνακοινῶ ὑμῖν ὀλίγα
τινὰ ἐκ τοῦ βίου του ὡς δεῖγμα τῆς πλήρους σε-
βασμοῦ πρὸς τὸν ἄνδρα ἀναμνήσεώς μου. Αἱ ἀ-
νακοινώσεις δὲ αὗται, ἀναγόμεναι ὄλως εἰς τὰς
προσωπικὰς μου μετὰ τοῦ θανάτου σχέσεις, δὲν
ἔχουσι βιογραφικὴν ἀξίαν, ἀλλ' ἀπλῶς σκοποῦσι
νὰ ἐκδηλώσωσι τὴν εὐλαβὴν ὑπόληψιν, ἣν ἐσχη-
μάτισα περὶ τοῦ ἀνδρός, ὑπόληψιν, ἣν καὶ ἄλλοι
βεβαίως ἔτρεφον περὶ αὐτοῦ, καὶ ἥτις ἤδη ἀνα-
νεοῦται, ὅτε ὁ παρεμβληθεὶς ἀπηνῆς θάνατος
προκαλεῖ τὴν ὀμόφρονα καὶ σοβαρὰν ἐντύπωσιν,
τὴν συμμετέχουσαν τοῦ γενικοῦ αἰσθημάτος.

Ὁ Παλάσкас ἦτο ἀνὴρ κατέχων εἰς ἀνώτα-
τον βαθμὸν τὰς κοινὰς μετρίας ιδιότητας τῆς

καλουμένης ἀνωτέρας ἀναπτύξεως. Εἰς ἄλλους
βεβαίως ἀπόκειται νὰ παραστήσωσι τὸν ἄνδρα,
οἷος ὑπῆρξε κατὰ τὸ ἰδιαίτερον αὐτοῦ ἐπάγγελ-
μα, τί ἔπραττε, καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἐνταῦθα θέ-
λω περιορισθῆ εἰς τὸν στενὸν γῶρον τῶν προσω-
πικῶν ἐντυπώσεων, εἰς τὴν ἀνύψωσιν καὶ ἀκρι-
βῆ ἐκτίμησιν τοῦ ἀνδρός, ὅστις πρὸς τῷ πλήθει
τῶν ἰδίων αὐτῷ καὶ πλείον ἢ ἐγκυκλοπαιδικῶν
γνώσεων συνήνου σπανίαν ἐνεργητικότητα καὶ
δραστηκότητα.

Τὸν Παλάσκαν ἐγνώρισα κατὰ πρῶτον τὸν
Φεβρουάριον τοῦ 1866, καθ' ὃν χρόνον ἀπέστει-
λεν ἡ κυβέρνησις εἰς Θῆραν ἐπιτροπὴν πρὸς διε-
ρευνῆσιν τῶν αὐτόθι ἡφαιστειῶν φαινομένων.
Ἀπὸ τοῦ πλοῦ δὲ ἤδη πρὸς τὴν Θῆραν, κατὰ
τὴν πρώτην ἑναστρον νύκτα, ὅτε ἐπὶ τοῦ κατα-
στρώματος τῆς Ἀφροέσεως ἐνησυχολούμην εἰς
ἀστρονομικὰς παρατηρήσεις, ἐπλησίασε πρὸς ἐμὲ
ὁ Παλάσкас, ἐκ δὲ τῆς μετ' αὐτοῦ συνδιαλέ-
ξεως ἀνεγνώρισα πάραυτα, ὅτι εἶχε γνώσεις
περὶ τῶν οὐρανίων σωμάτων πολλῶν πλείονας
τῶν ἀναγκαιουσῶν εἰς ἄνδρα ναυτικόν. Ἀπαν-
ταχοῦ ἦτο καλῶς κατηρτισμένος, εἴτε προκει-
μένου περὶ τῶν φαινομένων τοῦ κόσμου τῶν ἀ-
πλανῶν ἀστέρων, εἴτε περὶ μικροῦ τινος τμή-
ματος τοῦ σύμπαντος, ὅπερ ἡμεῖς καλοῦμεν «ἡ-
μέτερον σύστημα». Ἐγνώριζε δὲ πάντα οὐχὶ
μόνον ἐξ ἀναγνώσεων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἰδίων πα-
ρατηρήσεων. Τὰ μέγιστα δὲ ἐξεπλάγην ὅταν
παρετήρησα ὅτι παρηκολούθησε διερευνῶν ἐγγύ-
τητα καὶ ἐξ ἰδίας ὁρμῆς τὴν ἐναλλαγὴν τῆς
ἐντάσεως τοῦ φωτὸς μεταβλητῶν τινῶν ἀστέ-
ρων οἷοι ὁ Ἀλγούλ (ἡ κεφαλὴ τῆς Μεδούσης) καὶ
ἡ Mira Ceti, ἐν χρόνῳ μάλιστα καθ' ὃν μάλις
ἐν Εὐρώπῃ εἶχον ἀρχίσει αἱ βαθεῖαι ἐπιστημονι-
καὶ σπουδαὶ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ὑπὸ
τοῦ Argelander, Heis καὶ ἄλλων.

Δὲν ἐδέσμευε δὲ αὐτὸν ἡ σπουδὴ μόνον τῶν
πλουσιῶν εἰς ἐντυπώσεις οὐρανίων σωμάτων,
ἀλλὰ καὶ ἔμφοτος καὶ λίαν ἀνεπτυγμένη μα-
θηματικὴ εὐφυΐα ὥθει αὐτὸν πρὸς σπουδὴν, πλὴν
τῶν ναυτικῶν προβλημάτων, εἰδικῶς τῆς θεω-
ρίας τῆς κινήσεως τῶν πλανητῶν. Καὶ τὴν με-
τεωρολογίαν δὲ περιέκλειε τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ,
καὶ τὴν ὑπὸ ὅλας τὰς ἐπόψεις ἔρευναν τῶν ὤ-
κεανῶν, ὅπως π.χ. ὁ Mauy κατὰ πρῶτον ἐ-
πειράθη, καὶ τὰ προβλήματα τῶν ἰσοόραχιῶν,

τῆς παλιγγροίας καὶ τῆς ἀμπώτιδος. Ἦτο δ' ἐπιδειξιώτατος καὶ εἰς τὸν χειρισμὸν ἀστρονομικῶν ναυτικῶν ἐργαλείων.

Ὁ Παλάσκας ἦτο ἐπίσης παρεσκευασμένος καὶ πρὸς οἰανδήποτε διεύθυνσιν καὶ ἂν ἐτρέπετο ὁ ἐπιστημονικὸς διάλογος. Καίτοι δὲ λίαν ζωηρὸς ἐν τοῖς σπουδαίοις πράγμασιν ἐγνώριζε τὴν σπανίαν τέγγην «τοῦ ἀκούειν». Δὲν ἀπεταμίευσε δὲ ὀλιγώτερα ἐκ τοῦ ἐν Εὐρώπῃ μακροῦ βίου, ἐν μέσῳ τοῦ τὰ μάλιστα ἀνεπτυγμένου πολιτισμοῦ, ἢ ὅσα ἐκ τοῦ θησαυροῦ, ὃν παρέσχον αὐτῷ αἱ μεγαλοπρεπεῖς καὶ ἐναλλασσόμεναι εἰκόνες τῆς φύσεως κατὰ τὸν μακροχρόνιον αὐτοῦ περὶ τὴν γῆν περίπλουν.

Ὅταν ὁ Παλάσκας ἐπεχείρησε τὴν πρώτην αὐτοῦ περὶ τὸν κόσμον θαλασσοπλοίαν ἦτο εἰσέπι νέος. Κατὰ πρῶτον ἀφίκετο εἰς τὰς Καναρίους νήσους, μετὰ πολλῶν δὲ συντρόφων ἐπεχείρησε τὴν ἀνάβασιν τοῦ Pico de Teyde, τοῦ μεγάλου ἠφαιστείου τῆς Τενερίφικας. Ἡ ἀνάβασις καταρωθῆ, ἢ δὲ διαύγεια καὶ ἡ λαμπρότης τοῦ οὐρανοῦ ἀντήμειψαν τοὺς πόνους καὶ τὰς τλαιπωρίας τῆς πορείας. Ὁ Παλάσκας τότε ἰστάμενος ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ 4,000 μέτρων ὑψηλοῦ ὄρους δὲν ἠκέσθη μόνον εἰς τὴν ἀπλὴν ἄφραν εὐχαρίστησιν τοῦ μεγαλοπρεποῦς πανοράματος τοῦ ὠκεανοῦ, ἀλλ' ἐκ τῆς θεωρίας ἐκεῖνης ἐσκέφθη ἐν πρόβλημα. Ἡ μακρόθεν φαινόμενη ἀφοριστικὴ γραμμὴ τῆς θαλάσσης «ἀνερχομένη» κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Χουμβόλδου «ἐν τῇ ἀμετρήτῳ αὐτῆς ἐκτάσει ἀπὸ τοῦ πλείον ἢ μαντευομένου εὐμεγέθους ὀρίζοντος¹» διήγειρεν ἐν αὐτῷ τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ ὀρίσῃ μαθηματικῶς τὸ σχῆμα τῆς καμπῆς ἐκεῖνης τοῦ ὀρίζοντος, ἥτις δὲν προέρχεται ἀπὸ τῆς καθαρᾶς σφαιροειδοῦς τῆς γῆς ἡμῶν μορφῆς, ἀλλ' ἐκ τοῦ διὰ τῆς πρὸς τοὺς πόλους ἀποπλατύσεως σφαιροειδοῦς καὶ δὴ εὔρε καὶ μέθοδον πρὸς πρακτικὸν δι' ἐργαλείων προσδιορισμὸν τῆς οὐσίας τοιούτων καμπύλων γραμμῶν. Τὸ παράδειγμα τοῦτο δεικνύει ἡμῖν τὴν εἰς μέγαν βαθμὸν ἀνεπτυγμένην σπανίαν διάνοιαν τοῦ νεοῦ ναυτικοῦ.

Ἄλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν πρὸς ἔρευναν τοῦ ἠφαιστείου τῆς Θήρας.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἦμα φθάσα εἰς Θήραν (Φεβρ. 1866) καὶ ἰδοῦσα τὰ μέχρι τότε ἔρεμα καὶ ἀκίνδυνα ἠφαιστειώδη φαινόμενα, ἔμεινεν ἐπὶ τῆς «Ἀφροέσσας». Ἐγένετο σχέδιον τῶν ἐργασιῶν, εἰς ἕκαστον δ' ἀνετέθη νὰ διεξαγάγῃ τὸ ἔργον ὅπερ ἀνέλαβε. Ἐπειδὴ δ' ἐγὼ συμπεριέλαβον μετ' ἐμαυτοῦ ὀλίγιστα μόνον καὶ ἀτελῆ ἐργαλεῖα, περιωρίσθη εἰς γενικὰ παρατηρήσεις καὶ εἰς τοπογραφικὰς καὶ ὑψομετρικὰς μελέτας, τούτου δ' ἐνεκα ἐθεώρησα ὡς εὐτυχὴ σύμπτωσιν τὴν πρόθυμον εὐθύς συναρωγὴν τοῦ Παλάσκα, ὅστις

προσνήχθη νὰ μὲ ὑποστηρίξῃ τὸ κατὰ δύναμιν εἰς τὰς ἐργασίας μου. Εἶχε δὲ συμπαραλάβει τὰ ναυτικὰ αὐτοῦ ἐργαλεῖα, τὸν κύκλον τοῦ Βόρδα (cercle de Borda) σπουδαῖον ἐργαλεῖον πρὸς καταμετρήσεις, διὸ ἀρέσως συνεφωνήσαμεν εἰς τὸ σχέδιον τῶν ἐργασιῶν μας. Ἐνεκα τούτου καὶ τὸ πλείστον καὶ ἀκριβέστερον τῶν παρατηρήσεων ὡς πρὸς τὴν τοπογραφίαν, τὸ ὕψος, τὸ βάθος, καὶ τὰς γωνίας ὀφείλεται εἰς τὴν ἀκαταπόνητον δραστηριότητα τοῦ Παλάσκα, ὅστις καὶ κατὰ τὸ ταξίδιον ἐτι ὥριζε πάντα ταῦτα ὀριστικῶς.

Τῇ 20[8 Φεβρουαρίου ἐπῆλθεν ἡ πρώτη τρομερὰ καταστροφὴ τοῦ νέου ἠφαιστείου. Ἡ ἐπιτροπὴ εὐρίσκετο τότε βορειότερον τούτου 200-300 μέτρα μακρὰν, θεωμένη καὶ ἰχνογραφοῦσα. Ὁ Παλάσκας ὅμως δὲν ἦτο παρὼν, ἀλλ' εὐρίσκετο τέταρτον ὥρας βορειότερον ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς βραχίδος ὄχθης τῆς Μικρᾶς Καὶμῆνης ἀπησολημένως εἰς καταμετρήσεις τοῦ ἠφαιστείου. Ἐκεῖ δ' ἐγένετο μάρτυς τοῦ φοικαλέου φαινομένου, ὅπερ ὑψοῦτο πρὸ αὐτοῦ, συγχρόνως δὲ κατεῖχτο ὑπὸ ὀφθοῦ ἐκ τῆς κινδυνώδους θέσεως εἰς ἣν εὐρίσκετο, καὶ ἐκ τῶν σκέψεων περὶ τῆς τύχης τῶν συναδέλφων του, οὓς ἐθεώρει ὡς ἀπολωλότας. Ἐκεῖ ἰστάμενος ἀβοήθητος, ἐν μέσῳ τῆς πυκνῆς χαλαζοβολίας τῶν διαπύρων λίθων ἐτραυματίσθη τὴν δεξιὰν χεῖρα ὑπὸ διαπύρου ἀγκώδους λίθου, ἀλλὰ δὲν ἀφῆκε ἀπὸ τῶν χειρῶν τὸ ἐργαλεῖον τῶν καταμετρήσεων. Ὅταν δὲ παρῆλθεν ὁ μέγας κίνδυνος, ἐπέβη τῆς πλησίον λέμβου καὶ μετὰ δύο ναυτῶν προσῆλθεν εἰς τὸ παρκειμένον καιόμενον πλοῖον, οὕτως ὁ πλοίαρχος πρὸ μικροῦ εἶχε φονευθῆ ὑπὸ μεγάλου τεμαχίου λάβας. Εἶτα ἀνῆλθεν ἐπὶ τῆς «Ἀφροέσσας», ἣν ὁ πλοίαρχος καὶ τὸ πλῆρωμα γενναίως καὶ ψυχροαίμως κατὰ τὸν ὑψιστον κίνδυνον ἠλευθέρωσαν τῆς δεινῆς αὐτῆς θέσεως, ἐνταῦθα δὲ ἀδιαφορῶν περὶ τῆς πασχούσης αὐτοῦ χειρὸς ἐφρόντιζε ν' ἀναζητῆ τοὺς διεσκορπισμένους, ἀλλ' ἐπίσης προσβλήθεντας ὑπὸ τοῦ ἠφαιστείου συναδέλφους του.

Τὴν ἐπομένῃν ἡμέραν ὁ Παλάσκας μεταβάς εἰς τὴν νῆσον Θήραν πρὸς ἴασιν τῆς χειρὸς του ἐπεδόθη καὶ πάλιν εἰς νέας παρατηρήσεις. Οὕτω δὲ κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς 21[9 Φεβρουαρίου ἐμέτρησε τὸ ὕψος τῆς ἀτμώδους καὶ τερωδούς στήλης τοῦ ἠφαιστείου, οὕτως τὰς μεγαλοπρεπεῖς ἐκρήξεις ἡμεῖς οἱ ἕτεροι ἐθεώμεθα ἐν τῷ λιμένι «Ἀθηναῖο».

Οὐδεμία δὲ ἡμέρα παρῆλθε καὶ κατὰ τὰς ἐπομένας 5 ἑβδομάδας, καθ' ἣν ὁ Παλάσκας δὲν ἠσχολήθη εἰς ναυτικὰς καὶ γεωγραφικὰς καταμετρήσεις, ἐνίοτε καὶ ἐν ὄλαις δυσχερεστάταις περιστάσεσιν οὔτε κατέλιπεν ἀπλήρωτον οἰανδήποτε ἐπιθυμίαν, ἣν τῷ ἀνεκοῖνον μολίς πηχέουσαν ὅτι ἐθεώρουν ὡς εὐχῆς ἔργον τὸν ἡμε-

1. Ἐκφρασις τοῦ Humboldt. Ansichten der Natur. σ. 364 ἔκδοσις τοῦ 1849.

ρήσιον προσδιορισμὸν τοῦ χρόνου ἐπιτοπίως, πά-
ραυτα παρεσκευάσεν ἡλιακὸν ὠρολόγιον, προσηρ-
μοσμένον ἐπὶ τοῦ τόπου ἐν ᾧ τότε ἐν Θήρᾳ ὠ-
λοῦμεν, ὅπερ τόσῳ ἦτον ἀκριβές. Ὡστε ἡ δια-
φορὰ μεταξὺ τοῦ ἡλιακοῦ ἐκείνου ὠρολογίου καὶ
τοῦ ἀπ' εὐθείας ἀστρονομικοῦ προσδιορισμοῦ μό-
λις ἦτο ἐνίοτε 15-20 δευτερολέπτων. Ἐκ δια-
φορῶν δὲ σημείων τῆς νήσου κατεμέτρα ὁ Πα-
λάσκας ἀκριβεῖς γωνίας πρὸς ἐξελεγξίν τῶν ἐ-
ρευνητῶν τῶν Ἀγγλων, ὡς εἰκός, δὲ εὖρε μεγίστην
συμφωνίαν πρὸς τὰς ἰδίας παρατηρήσεις. Ὁ
διακεκριμένος πλοίαρχος Mansel, Ἀγγλος ἀξι-
ωματικὸς (διατρίβων νῦν ἐν Χαλιδίῳ) εἶχε κατα-
μετρήσει πρότερον ἀκριβέστατα τὴν νῆσον Θή-
ραν. Εἰς αὐτὸν δ' ἀνήκει καὶ ὁ μέγας χάρτης, ὃν
ἐξέδοτο τὸ ὑδρογραφικὸν γραφεῖον.

Ὁ Παλάσκας κατεφαίνεται ἅπανταχοῦ ὡς ἀν-
θρῶπος πολυμαθὴς καὶ δράστης. Καὶ δσαῖς δὲ
ἐνίοτε ἐπρόκειτο περὶ βρασιῶν ἀσχολιῶν ἐπε-
χειρεῖ τὸ ἔργον μετὰ ζήλου, ὅπως π. χ. ὅταν,
πρὸς διευκόλυνσιν ἡμῶν, κατεσκευάσε μετὰ τῶν
ναυτῶν τοῦ πλοίου ὁδὸν ἐννεάωρον, ζητοσιδῆ,
ἐπὶ τοῦ τεφρώδους κώνου τῆς Νέας-Καρμένης
καὶ βραδύτερον κατὰ τὰς βολιδοσκοπήσεις τοῦ
βάθους τῆς θαλάσσης (soundings) τὰς μετρή-
σεις τοῦ ἡφαιστείου αὐτοῦ καὶ πρὸς βορρᾶν τῆς
νήσου εἰς τὸ Κολοῦμβον, ἔθα ἐν ἔτει 1650 ἐ-
γένετο ἡ μεγάλη ὑποθαλάσσιος ἔκρηξις. Ὁ-
πως δὲ ἐξέφρασα καὶ ἐν τῷ ἔργῳ μου περὶ τοῦ
ἡφαιστείου, ὁ Παλάσκας ἔσχε τὸ σπουδαιότα-
τον μέρος τῶν τοπογραφικῶν προσδιορισμῶν ἐν
ταῖς ἐργασίαις τῆς ἐπιτροπῆς πρὸς διερεύνησιν
τοῦ ἡφαιστείου τῆς Θήρας.

Βραδύτερον διετέλεσα μετὰ τοῦ Παλάσκα,
καίτοι οὐχὶ συχνά, ἐν ἐπιστημονικῇ συναφείᾳ.
Ἦρχετο πρὸς ἐμὲ δις ἢ τρίς τοῦ ἐνιαυτοῦ, τότε
δὲ ὁ διάλογος παρετείνετο ἐπὶ μακρὸν χρόνον,
περιστροφόμενος ἐπὶ ναυτικῶν ἰδίως ἀστρονομι-
κῶν καὶ γεωγραφικῶν θεμάτων. Ἀλλὰ καὶ εἰς
πολλὰς ἄλλας περιστάσεις ἀνεγνώριζε τις τὴν
μεγάλην αὐτοῦ πολυμαθειαν. Εἶχεν ἀναγνώσει ἐν
πρώτοις τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς ἐγνώριζε
τοὺς ποιητὰς καὶ τὰ φιλοσοφικὰ συστήματα
τῶν τότε Ἑλλήνων. Ἐπειδὴ δ' ἐγνώριζεν ἐντε-
λῶς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν, ἐπὶ τοσοῦτον δὲ
τὴν γερμανικὴν καὶ ἰταλικὴν ὥστε νὰ ἐνοῆ ἐ-
παρκῶς τὰ τετυπωμένα, ἐπεθεώρει καὶ τὴν νεω-
τέραν ἐπιστήμην, καὶ διετέλει ἀδιακόπως ἐν
γνώσει ἀπάσης τῆς ἐπιστημονικῆς κινήσεως.

Αἱ ἐξωτερικαὶ ὁμοιότητες οὐδὲν ὀλίγον συ-
νετέλεσαν ὅπως στραφῶσι αἱ ἐξοχοὶ διαθέσεις
τοῦ Παλάσκα κατὰ τὸν βίον αὐτοῦ εἰς σφαι-
ρας ὑψηλοτέρας. Προσεκλήθη δὲ ὑπὸ τοῦ θανά-
του καθ' ὃν χρόνον αἱ ἰσχυρότεραι τῶν δυνά-
μεων του εἶχον ἐξαντληθῆ.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα, ἅτινα ἀνωτέρω ἐγράφαξ
ἐκ τοῦ βίου τοῦ πολυκλαύστου Παλάσκα, ἐπι-

τραπήτωςαν εἰς φίλον ξένον πρὸς ἐκδήλωσιν τῆς
ἀγαθῆς ἰδέας περὶ τοῦ θανόντος καὶ πρὸς σα-
βαράν καὶ πιστὴν αὐτοῦ ἀνάμνησιν.

Ἀθήναι, Φεβρουάριος 1880. Dr S.F.J.SCHMIDT

[Μετὰφρασις Σπ. Μηλιαράκη]

Ὁ Ἐκτωρ Μαλὸ ἐγεννήθη κατὰ τὸ 1830. Ὁ πατὴρ
αὐτοῦ, ἀρχαῖος συμβολαιογράφος, ἐπιθυμῶν διὰ τὸ αὐτὸ
στάδιον νὰ τὸν ἀναθρέψῃ, τὸν ἐπέμφε νὰ ἐκπαιδευθῆ εἰς
Ῥουάν καὶ μετὰ ταῦτα εἰς Παρισίους. Μετὰ τὸ ἔτος
τῶν γενικῶν ἐπιστημῶν εἰς τὸ πανεπιστήμιον, κατετά-
χθη ὁ νέος Μαλὸ εἰς τὴν νομικὴν σχολὴν, καὶ συγχρό-
νως ὡς γραφεὺς παρὰ συμβολαιογράφῳ Ἀλλ' ὑπ' ἰσχυ-
ρῆς κλίσεως πρὸς τὴν φιλολογίαν οἰσθηλατοῦμενος,
κατέλιπε μετ' ὀλίγων καὶ νομικὴν σχολὴν καὶ συμβολαι-
ογραφεῖον, καὶ ἤρξατο γράφων εἰς μικρὰς ἐφημερίδας,
δίδων σημειώσεις εἰς τοῦ Διδότου τὴν Βιογραφί-
αν, καὶ μετὰ ταῦτα ἀνεδέχθη τὴν μουσικὴν ἐπικρίσιν
εἰς τὸν Γαλλικὸν Ἀδύθ. Ἀλλὰ καὶ μετὰ πάντα
ταῦτα τὰ ἔργα τὸν ἔμενον ἀφανῆς ἔτι, μέχρις οὐ ἐδη-
μοσίευσεν τοὺς Ἐρῶς τὰς (1859), πρῶτον μέρος
μυθιστορήματος συγκειμένου ἐκ τριῶν σειρῶν, αἵτινες
ὁμοῦ ἔφερον τὸν τίτλον Τὰ θύματα τοῦ Ἐ-
ρωτος. Περὶ τοῦ βιβλίου τούτου πολλὸς κρότος ἐγένετο,
καὶ πολλάκι περὶ αὐτοῦ ἐγένοντο ἐπικρίσεις. Μία ἐξ αὐ-
τῶν ἡ τοῦ κ. Λεβαλλουὰ (Levallois) ἔλεγεν ὅτι «εἶνε
βιβλίον φοβερῶς ἀληθές, ἰσχυρὸν, θαρραλεώτατον καὶ
φιλανθρωπώτατον». Τότε ὁ κ. Γερουλίτ, ἀρχόμενος τῆς
ἐκδόσεως τῆς ἐφημερίδος τῆς ἐπιγραφομένης ἡ Κοί-
νὴ Γνωμῆ, ἐπρότεινεν εἰς τὸν νέον μυθιστοριογρά-
φον νὰ γράψῃ διὰ τὴν ἐφημερίδα του τὰς φιλολογικὰς
ἐπικρίσεις, καὶ προθύμως ὁ Μαλὸ ἐδέχθη τὴν πρότασιν·
ἐδημοσίευσεν δ' εἰς τὴν αὐτὴν ἐφημερίδα καὶ ἄλλο μυ-
θιστόρημα, Τοῦ εἶρωτος τοῦ Ἰακώβου
(1860), καὶ διάφορα ἄρθρα σπουδαία, ἐν οἷς διακρίνον-
ται τὰ περὶ ἀνατροφῆς ὑπὸ σωματικῆν ἔκποψιν, καὶ ἐ-
πιστολμαῖα πραγματικαὶ περὶ τῆς ἀγγλικῆς κοινωνίας,
δημοσιευθεῖσα μετὰ ταῦτα καὶ εἰς βιβλίον ὑπὸ τὸν
τίτλον Ὁ νέος βίος ἐν Ἀγγλίᾳ (1862). Χά-
ριν τῶν ἐφημεριογραφικῶν καὶ κριτικῶν ἐργασιῶν του
ὅμως δὲν παρημέλει ὁ Μαλὸ τὸ μυθιστόρημα, εἰς δ' πρὸ
πάντων διέλαμψεν ἡ ἰκανότης του, ὥστε καὶ σήμερον
καταριθμεῖται μετὰ τῶν ἐπισημοτάτων μυθιστοριογρά-
φων τῆς Γαλλίας Ἐκ τῶν ἔργων του δὲ εἰς τὸ εἶδος
τούτου ἐξάρει ὁ γαλλικὸς τύπος ἰδίως τὸν Docteur
Claude, ὅστις ἐδημοσίευσεν τὸ 1879, καὶ πολλὰς
ἀλλεπαλλήλους ἔσχεν ἐκδόσεις. Τὸ τελευταῖον του δὲ
μυθιστόρημα εἶνε La bohème lapageuse, ἐκ-
διδόμενον ἤδη ἐν ἐπιφυλλίδι τοῦ γαλλικοῦ Αἰῶνος.

Περὶ δὲ τοῦ ἐν μεταφράσει ἐνταῦθα ἐκδιδομένου, ὁ
δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς τὸ ἄριστον τῶν ἔργων του, ἴ-
δου τίνα κρίσιν ἐπέφερον ὁ διηγετὴς Γραμματεὺς τῆς
βραβεύσεως αὐτὸ Ἀκαδημίας κατὰ τὴν συνεδρίασιν αὐ-
τῆς τῆς 7 Ἀυγούστου 1879, προεδρευομένην ὑπὸ τοῦ
κ. Ἰουλίου Σιμών.

Ἐπιπλέον περὶ τὸν λόγον, Κύριοι, περὶ δύο ἀγα-
θωνισμῶν μοὶ μένει ἀκόμη νὰ σῶς ὁμιλήσω, περὶ τοῦ
διαγωνισμοῦ τοῦ Μοντιῶν, ἔπερ οὐ εἶσι πάντοτε οἱ
πολυαριθμώτατοι τῶν ἀμιλλωμένων, καὶ τοῦ ἀρχαιοτά-
του πάντων, τοῦ πρὸ δύο ἑκατονταετηρίδων καὶ ἐπέ-
κεινα ἰδρυθέντος ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ.

Ἐκατὸν εἴκοσι συγγραφεῖς, ὡν τινες πολλὰ συγχρό-
νως βιβλία ἐπέβαλον, παρυστάθησαν ἐφέτος εἰς τὸν
διαγωνισμὸν ὃν ἱδρυσεν ὁ κ. Μοντιῶν ὑπὲρ τοῦ χρησι-
μωτέρου εἰς τὰ ἡθῆ συγγράμματος. Δύο συγγράμματα,
λίαν διάφορα ἀλλήλων κατὰ τὸ εἶδος ἀν ὅτι κατὰ τὸν
σκοπὸν, κατέλαβον ἐπίσης τὴν πρώτην θέσιν, ἡ Ἰστο-
ρία τῆς Δουκίσεως Ἀίγιλλῶν ὑπὸ Βον-